

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

NTP-sekretariatet
Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

10.12.2015

Prioriteringer for NTP – perioden 2018 – 2029

1. Innledning

Samferdselsforum Nord består av følgende organisasjoner; NHO Finnmark, Troms, Nordland, Norges Automobil Forbund, Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA), Nord Norske Entreprenørers Serviceorganisasjon (NESO), Norges Lastebileier Forbund Region Nord (NLF), Maskinentreprenørenes Forbund Region Nord (MEF), LO Nordland, Troms og Finnmark og Næringsarena Nord.

Målet for Vegforum Nord er å samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord - Norge, som ledd i påvirkningsarbeidet overfor sentrale myndigheter for mere midler til infrastruktur.

En offensiv og framtidretta samferdselspolitikk er viktig for den regionale utviklingen. Regioner bindes sammen av transport, og samferdsel betyr mye for god næringsutvikling.

I Nord Norge er veg spesielt viktig på grunn av lange avstander både internt i landsdelen og til markedene i Europa. Dette medfører store transportkostnader og stort tidsforbruk. For Troms og Finnmark som ikke har jernbane, er spesielt veg det som dekker best transportbehovene og av stor viktighet for næringsutvikling.

Befolknings- og næringsutvikling er viktige elementer når det gjelder samferdselsplanlegging. Det dreier seg om arbeidsplasser, skoletilbud, fritids- og kulturtilbud, mangfold og infrastruktur når næringsliv etableres og mennesker velger å bosette seg i regionen, kommunen eller lokalsamfunnet.

Vekst, nyetableringer og næringslokaliseringer gir ringvirkninger når det gjelder befolkningsstruktur og bosettingsmønster. Derfor skal samferdselspolitikken tilpasses befolkningens og næringslivets mønster og utvikling.

Gjennom økt næringsutvikling og internasjonalisering er det også påkrevd å investere i god infrastruktur for å være i posisjon innen de store utbyggingsprosjektene iverksettes. Næringslivet må derfor gis mulighet til å utvikle samarbeid og posisjonere seg i forkant.

Skal Nord - Norge lykkes med nordområdesatsing, beholde eksisterende næringsliv og etablere nytt, må derfor infrastruktur nå komme på plass og medvirke til at vi kan få til en positiv utvikling, og ikke være til hinder for dette.

Bak Samferdselsforum Nord står 7802 bedrifter og 252128 medlemmer

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

Endringer i næringsstruktur og økende urbanisering vil forsterke kravene til infrastruktur og transport i årene fremover. Kapasitet, bedre pålitelighet og reduserte miljø plager må være sentrale elementer i den nye NTP for perioden 2018 - 2029.

Føringer til samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i Samferdselsdepartementets bestillingsbrev til NTP-sekretariatet i arbeidet med ny NTP 2018 – 2029, er et sentralt krav. Imidlertid er det Samferdselsforum Nord sitt klare syn at med dagens analysemetoder som benyttes er svært vanskelig å få korrekte resultat. Det er essensielt at analysemodellene evner å vise de samfunnsmessige ringvirkningene, dette er fundamentalt for en region som Nord - Norge, og ikke godt nok ivarettatt i modellene som benyttes i dag.

Nord - Norge utgjør i underkant av 10 % av befolkningen. Samtidig har Nord - Norge 29 % av den totale infrastruktur på veg og bane, 40 % av landarealet og 60 % av sjøarealet. Analyser basert på årsgjennsnitttrafikk medfører således at landsdelen taper i forhold til øvrige regioner. Samfunnsnyttene, verdiskapning og ringvirkninger ivaretas for dårlig i dagens analysemodeller. Virkningene av samferdselsinvesteringene må komme bedre fram, og synliggjøre produktivitetsøkninger som følge av utvidede bo- og arbeidsmarkeder, samt økt arbeidskrafttilbud.

Enkeltprosjekter kan være ulønnsomme isolert sett, men nytten vil bli positiv når flere prosjekter sees i sammenheng over lengre strekninger. I lønnsomhetsmodellene må det sees nærmere både på tidsverdier, prosjektenes levetid og diskonteringsfaktoren som anvendes. I Nord - Norge må samferdselsinfrastrukturen bygges kraftig ut for at næringslivet skal kunne møte utfordringene i kommende år. Det gjelder all infrastruktur, men det er slik at fortsatt er vegsektoren i mangel av andre alternativer og et stort etterslep fortsatt viktigst.

I planleggingen av de store prosjektene bør tilførselsvegene til og fra produksjonssted, havn eller terminal tas med. Der det er relevant bør prosjektbeslutningene omfatte både hovedveg og tilførselsveg for å oppnå størst mulig samlet nytte av investeringene.

I Nord Norge vil bedret infrastruktur innebære mindre behov for dagens lufthavnstruktur. Bedre veier og kortere reisetid innebærer at man kan etablere færre og større lufthavner, som vil gi et bedret kostnadsnivå og gjennom dette økt konkurransekraft for næringslivet.

For Nord Norge er det viktig å få gjennomført et tretti år gammelt Stortingsvedtak om fergefri E6. Ved tekniske feil eller uvær, er Norge delt i to. Omkjøring er via Sverige, noe som innebærer en omkjøring på nærmere 700 km. Befolkning og næringsliv i nord trenger en forutsigbar hovedkorridor som er døgnaåpen.

Bak Samferdselsforum Nord står 7802 bedrifter og 252128 medlemmer

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

Spesielt fremheves det viktigheten av å få med i kommende NTP 2018-2029 følgende veg og jernbanekorridorer:

- Fergefri E6 for å sikre pålitelighet og samfunnsikkerhet
- Flere og lengre krysningsspor på Nordlandsbanen
- Utbygging av dobbeltspor på Ofotbanen
- Alnabru-terminalen er viktig også for Nord Norge og må rustes opp
- Vedlikeholdsetterslepet i veg- og banesektoren må fjernes i kommende NTP-periode
- Langt større midler må avsettes til rassikring av jernbane, riks- og fylkesveger
- For å sikre sømløse transporter bør det åpnes for flere strekninger hvor modulvogntog kan brukes, også på fylkesvegnettet
- Arealer til fremtidige utvidelser av havner og terminaler må bli bedre ivaretatt i integrerte areal- og transportplanlegging
- Staten bør bidra til raskere utbygging av infrastruktur for alternative drivstoffer. I dag er tilgjengeligheten for dårlig, og prisene for høye
- Avgiftsregimet for veg og sjøtransport bør gjennomgås for å sikre like konkurransevilkår. Eksempelvis er det vanskelig å få mere transport over på sjø med det uensartede avgiftssystemene havnemyndighetene praktiserer langs kysten. I dag medfører dette at transport på vei er mere lønnsomt og kostnadsmessig forutsigbart

2. Prioriteringer NTP for Nord – Norge

Samferdselsforum Nord har fra sine medlemmer mottatt innspill til prioriteringer for NTP - perioden 2018 -2029. Prioriteringene er oppstilt under hvert fylke for Nord – Norge, herunder Finnmark, Troms og Nordland. Disse omfatter vei, tunell, fergefri vei, rassikring, havne – og jernbaneutvikling samt flyplassutvikling.

Alle næringer vil i økende grad bli avhengige av effektiv logistikk og gode transportløsninger for å kunne være konkurransedyktige. For Nord Norge er det store avstander til markedene. Ofte vil produksjon av varene ligge i betydelig avstand til hovedkorridorene. Man er derfor avhengige av at også fylkesveiene har en god standard, forutsigbare forbindelser gjennom fergefrekvenser som er tilpasset næringslivets behov, korridorer som er fergefrie og rassikret, samt med akseltrykk som forhindrer omlastninger og betydelige begrensninger. Bedre infrastruktur og andre transportpolitiske rammebetingelser spiller en avgjørende rolle for et konkurransedyktig næringsliv.

Bak Samferdselsforum Nord står 7802 bedrifter og 252128 medlemmer

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteter for Nord Norge

Forvaltningsreformen i 2010 har medført store utfordringer for fylkeskommunene, som har overtatt et riksvegnett som har et betydelig etterslep. I Nord Norge er dette estimert til vel 16 milliarder.

Det har i de siste årene vært en betydelig satsing på riksvegnettet i regionen, dette er veldig bra og en positiv utvikling som ønskes velkommen. Men det lokaliseringsmønsteret en har i nord forutsetter også gode tilførselsveger og annen infrastruktur til og fra hovedårene. Tilførselsvegene er ofte i fylkeskommunal eie. Næringslivet trenger gjennomgående god standard uavhengig av hvem som er vegeier.

Det er også ønskelig at NTP i større grad analyserer hvordan forbedringer i infrastrukturen og andre transportpolitiske rammebetingelser kan utløse næringsaktivitet. En del veger, baner, lufthavner og havner er i dag begrensende for hva slags varer som kan håndteres, og vil i slike tilfeller bremse næringsutviklingen.

Infrastruktur og transport skal være et verktøy for å gjøre nordnorsk næringsliv mer konkurransedyktig. Det må derfor etableres systemer og samspill mellom transportgrenene som bidrar til dette.

Fra næringslivets side er det en sterk bevissthet om behovet for å omlegging av logistikken i mere bærekraftig retning. Det registreres at mange bedrifter har strategier for å gjøre transportene klimanøytrale i løpet av få år. Staten kan bidra med de riktige incitamentene slik at det fremmer bruk av alternative drivstoffer. Dette kan skje eksempelvis via bompengerabatter, og for sjøtransport samme incitamentene som kjøretøyer gjennom avgiftslettelser.

Sjømatnæringen er stor i dag langs kysten, og forventes å øke vesentlig i årene fremover. Denne næringen har særlige behov til rask, forutsigbar og effektiv transport med høy kvalitet.

Reiselivsnæringen forventer stor vekst og økt sysselsetting i årene fremover. Veksten forutsetter imidlertid at man kan få turister til regionen og attraksjonene på en enkel måte med bil, buss, fly, tog og båt.

Riksvegnettet i Nord – Norge har en samlet lengde på 3 416 km. Av disse har 2 350 km vegbredde mindre enn 8, 5 meter. Store deler av veinettet i Nord – Norge krever følgelig en utbedring av vegstandard for å imøtegå etterslepe i de 3 ulike fylkene.

Ulike konkurranseforhold gjennom avgiftssystemer skaper ubalanse mellom transportgrenene. Det er derfor helt nødvendig å foreta en harmonisering og forenkling av gebyr- og avgiftsstrukturen. Det er 26 ulike avgifter på sjøtransport, 8 for lastebilnæringen, 4 for tog. Dersom den samlede avgiftsbelastningen svekker overgangen fra veg til sjø må det det gjøres noe med dette, da dette er konkurransevridende og imot den politisk ønskede utvikling.

Videre er store deler av næringslivet i Nord – Norge eksportrettet og markedene er spredt utover et større geografisk område, dette gjelder særlig sjømatnæringen. Andre næringer i regionen er videre reiseliv og turisme, næringer innenfor marin sektor og olje – og gasssektor. Videre er sentrale lagerfunksjoner, (herunder også grossistvarer) lokalisert i distriktene. Vegnettet må følgelig utbedres for å imøtegå de gjeldende og kommende behov for rask og effektiv transportering av varer og tjenester.

Vegnettet i Nord – Norge må også utbedres for å forhindre framtidige ulykkessituasjoner. Se egen rapport (sikkerhetsrangering utarbeidet av Statens Vegvesen).

Bak Samferdselsforum Nord står 7802 bedrifter og 252128 medlemmer

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

2. 1. Finnmark

Prioriteringer for Finnmark:

1. RV 93 – Kløfta (Alta – Riksgrensen)
2. RV 94 – Kvalsund – Hammerfest (Skaidi – Hammerfest)
3. E6 – Kvænangsfjellet (Nordkjosbotn – Alta)
4. Bypakke Hammerfest
5. Bypakke Alta
6. Bypakke Kirkenes
7. E69 - Skarvbergstunellen (skredsikring)
8. Fergefri E6

Flyplass Hammerfest (flyplass og helikopterbase for Barentshavet Sørøst)

Utvidelser flyplass Kirkenes og Alta

2. 2. Troms

Prioriteringer Troms:

1. E6 – Kvænangsfjellet
2. E6 – Nordkjosbotn – Hatteng
3. E8 – Hatteng – Skibotn – Riksgrensen
4. Fergefri E6
5. Transportnett Tromsø inkl. forbindelse Kvaløya
6. E6 Olsborg – Heia
7. E10 – RV83 – RV 85 Hålogalandsvegen
8. E8 – Ramfjord – Tromsø – Breivika Havn
9. Kystbyregion-prosjektet Troms

Utvidelse flyplass Tromsø Lufthavn

Bak Samferdselsforum Nord står 7802 bedrifter og 252128 medlemmer

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

2. 3. Nordland

Prioriteringer Nordland:

1. E6 Sjøfold nye tunneller og bru
2. Fergefri E6
3. E6 Sjørelva – Borkamo
4. Dobbeltspor Ofotbanen
5. RV 80 Sandvika - Sagelva
6. RV 80 Bodø - Fauske
7. E10 – RV83 – RV 85 Hålogalandsvegen
8. Opprusting Nordlandsbanen

Flyplass – Ny lufthavn i Bodø
Polarcirkelen Lufthavn Mo i Rana

3. Bemerkning av prioriteringer for Nord – Norge for NTP – perioden 2018 – 2029

Grunnlaget for prioriteringene er:

- sikre gode koblinger mellom bo – og arbeidsmarkeder
- sikre og øke effektiv sammenbinding av regioner, herunder effektive transportkorridorer mot lokale, nasjonale og internasjonale markeder
- utbygging og utbedring av trafikknettet i byene i Nord – Norge
- utvikling av nye og eksisterende godsknutepunkt
- utvikling av veinett av sikkerhetsmessige årsaker
- ferge og båtforbindelser er en viktig del av samferdselen i Nord Norge, og det må sikres at dette opprettholdes og styrkes gjennom tilstrekkelige bevilgninger i kommende NTP-periode
- Påbegynte prioriteringer forutsettes fullfinansiert, og tas ut av prioriteringsrekken når de er startet
- Større riksveger som fylkene overtok i forbindelse med Forvaltningsreformen i 2010, bør motta øremerkede midler eller tilbakeføres til riksvegnettet der fylkene selv signalisere de ikke evner å ta igjen etterslep innenfor dagens økonomiske rammer.

Bak Samferdselsforum Nord står 7802 bedrifter og 252128 medlemmer